

Hanna Halmeenpää vihr ym.

Kirjallinen kysymys ympäristöonnettomuuksien torjunnasta Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Suomi on kansainvälisesti tunnettu osaaja ja edelläkävijä maalla, sisävesillä ja merialueella tapahtuvien ympäristöonnettomuuksien torjunnassa. Nyt ympäristöonnettomuuksien torjunnasta vastaa ympäristöministeriön alaisuudessa toimiva Suomen ympäristökeskus (SYKE), yhdessä pelastuslaitosten kanssa, joilla on vahva erityisasiantuntemus ja operatiivinen osaaminen alalla. Ympäristöministeriölle kuuluu ympäristövahinkojen torjunnan yleinen ohjaus, seuranta, kehittäminen ja kansainvälinen yhteistoiminta.

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka mukaan "Ympäristöonnettomuuksien operatiivinen johtovastuu merialueilla siirretään sisäasiainministeriölle.". Mikäli kyseinen onnettomuuksien torjuntavastuun siirtäminen toteutuu, sisäministeriön hallinnonala vastaa tulevaisuudessa ympäristövahingoissa päästöjen valvonnasta, onnettomuuksien ennaltaehkäisystä ja onnettomuustilanteessa kiireellisistä torjuntatoimista maalla, sisävesillä ja merialueilla. Tällöin ympäristöministeriön alaiselle Suomen ympäristökeskukselle eli erityisasiantuntija SYKE:lle jäisi vastuulleen vain joitain yleisiä ohjaustoimia ja seurantaviranomaisen rooli. Pelastuslaitokset jäisivät vaille valtiollisen torjuntaviranomaisen tukea maa-alueilla ja sisävesillä.

Tähän asti Suomen ympäristökeskus on vastannut torjunnasta ja asettanut torjuntatöiden johtajan, jos aluskemikaalivahinko on sattunut tai sen vaara uhkaa Suomen vesialueella tai talousvyöhykkeellä. Myös operatiiviset torjuntatyöt on toteuttanut myös SYKE tai paikallinen pelastuslaitos SYKE:n tukemana ja valvomana.

Jos hallitusohjelman kirjaus toteutetaan, operatiiviset torjuntatyöt, niiden valvonta ja johtaminen siirtyisi kaluston mukana SYKE:ltä sisäministeriön tai Rajavartiolaitoksen alaisuuteen. Siirto uhkaa korkealaatuista, hyvin toimivaa ympäristövahinkojen torjuntaa. Torjunnan johtamisen ja valvonnan pitäminen SYKE:n käsissä mahdollistaa yhdellä hallinnolla saavutettavan kokonaisedun.

Ympäristövahinkojen torjunnassa päätöksenteon ja toteutuksen tulee tapahtua lähellä toisiaan, jotta nopea reagointi on mahdollista kriisitilanteissa. Torjuntaviranomaisella on myös oltava vahva erityisasiantuntemus, jotta sillä on hyvä valmius itsenäiseen päätöksentekoon, torjuntatöiden johtoon ja laadukkaaseen valvontaan.

Kirjallinen kysymys KK 218/2016 vp

Öljyntorjunta on Suomen ympäristökeskuksen johdolla ollut menestyksellistä verrattuna mihin muuhun maahan tahansa. Suomalainen öljyntorjuntatyö on maailman huippuluokkaa, mikä on ollut mahdollista ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen johdolla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mikäli ympäristöonnettomuuksien operatiivinen johtovastuu siirretään ympäristöministeriöltä sisäministeriölle, kuinka varmistetaan Suomen ympäristökeskuksen korkeatasoisen ja pitkään kokemukseen perustuvan ja maailman huippuluokkaa olevan asiantuntijatiedon hyödyntäminen siten, ettei torjuntatöiden laatu laske nykytilanteesta ja

kuinka varmistetaan Suomen kehittyminen öljyntorjunnan kärkimaana?

Helsingissä 14.4.2016

Hanna Halmeenpää vihr
Satu Hassi vihr